

Sygn. akt I C 1570/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Irmina Szawica

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2016 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W.

przeciwko J. K. i D. K.

o zapłatę

I zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 388.960,61 zł (trzysta osiemdziesiąt osiem tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt złotych sześćdziesiąt jeden groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 lipca 2015 r.;

II zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 19.449 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych;

III przyznaje adwokat A. B. od Skarbu Państwa tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kwotę 7.200 zł wraz z równowartością podatku VAT w kwocie 1.656 zł.

Sygn. akt I C 1570/15

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. w pozwie wniesionym w dniu 10.07.2015 r. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie, aby pozwani J. K. i D. K. solidarnie zapłacili stronie powodowej kwotę 388.960,61 zł z odsetkami ustawowymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa wskazała, że w dniu 26.08.2009 r. pozwani J. K. i D. K. - zawarli z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. z siedzibą w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...), mocą której bank udzielił kredytu w kwocie 230.693,86 zł. Zgodnie z treścią w/w umowy kredytu spłata zobowiązania została zabezpieczona przez ustanowienie hipoteki zwykłej na rzecz banku w kwocie udzielonego kredytu oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 161.485,70 zł na nieruchomości stanowiącej własność pozwanego ad 2, dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Pozwani zobowiązali się do spłaty zadłużenia na warunkach szczegółowo określonych w/w umową. Wobec zaprzestania przez pozwanych regulowania zobowiązania wynikającego z w/w umowy kredytu hipotecznego, pismami z dnia 13.10.2011 r. (...) Bank S.A. dokonał wypowiedzenia w/w umowy, skutkiem czego po upływie okresu wypowiedzenia zobowiązanie stało się w całości wymagalne. Bezczytność pozwanych w zakresie spłaty zobowiązania skutkowałą wystawieniem przez bank w dniu 28.02.2012 r. bankowego tytułu egzekucyjnego, który następnie został zaopatrzony w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z 27.03.2012 r. (sygn. akt sprawy I Co 706/12). Na podstawie w/w tytułu, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. na wniosek banku prowadził

pod sygn. akt KM 1277/12 postępowanie egzekucyjne, które jednak zostało w całości umorzone postanowieniem z dnia 13.05.2015 r. Strona powodowa oświadczyła, że nie posiada wiedzy, aby pozwani występowali z powództwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, którym był zaopatrzonego w klauzulę wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny. Dodatkowo, pozwani nie kwestionowali zasadności wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, zaopatrzenia go w klauzulę wykonalności oraz prowadzenia na jego podstawie postępowania egzekucyjnego. Wobec braku spłaty zadłużenia, w dniu 31.03.2014 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank S.A. zawarł ze stroną powodową umowę przelewu w/w wierzytelności, mocą której została ona w całości przeniesiona na stronę powodową wraz ze wszystkimi ustanowionymi zabezpieczeniami. Strona powodowa jednocześnie wyjaśniała, że przedłożony i poświadczony za zgodność z oryginałem wyciąg z wykazu wierzytelności, stanowiący listę wierzytelności będących przedmiotem umowy, został ze względu na jego obszerność oraz konieczność ochrony danych osobowych, ograniczony o dane dotyczące pozostałych wierzytelności, będących przedmiotem przelewu, których ujawnienie skutkowałoby pełną identyfikacją pozostałych dłużników.

Wyjaśniając ewentualne wątpliwości w zakresie oznaczenia wierzyciela pierwotnego strona powodowa wskazała, iż pozwani zawarli umowę z (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...). W dniu 4.01.2010 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...) z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) będący spółką przejmującą, stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...). Po połączeniu wierzyciel występował w obrocie pod nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). Następnie, w dniu 1.06.2012 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) będący spółką przejmującą, stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). Od dnia połączenia wierzyciel występuje w obrocie pod nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) stał się więc podmiotem praw i obowiązków wynikających z w/w umowy kredytu, mógł też równocześnie zbyć wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanych na rzecz strony powodowej. Na wniosek strony powodowej, Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych dokonał w księdze wieczystej wpisu o zmianie wierzyciela hipotecznego, co skutkowało przeniesieniem wierzytelności hipotecznej wraz z zabezpieczeniem.

Strona powodowa pismami z dnia 26.06.2015 r. wezwała pozwanych do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Powyższe wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

Na dochodzoną pozewem należność w wysokości 388.960,61 składały się następujące kwoty:

- 1) 237.423,46 zł - tytułem należności głównej, tj. tytułem pozostałego do spłaty kapitału kredytu;
- 2) 151.537,15 zł - tytułem odsetek, w tym:
 - a. 108.986,15 zł - tytułem odsetek karnych naliczonych przez poprzedniego wierzyciela do dnia poprzedzającego dzień cesji wierzytelności,
 - b. 32.608,32 zł - tytułem odsetek ustawowych naliczonych od kwoty należności głównej przez stronę powodową po dniu cesji wierzytelności do dnia wniesienia pozwu,
 - c. 9.942,68 zł tytułem odsetek umownych naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia podpisania umowy cesji.

Strona powodowa oświadczyła nadto, że dochodzi zasądzenia odsetek ustawowych od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 21.07.2015r. Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 90 i n.) pozwani J. K. i D. K. wnieśli o oddalenie powództwa w całości, motywując swoje stanowisko przedawnieniem roszczenia, brakiem podstaw do udzielenia kredytu i bezpodstawnością decyzji o udzieleniu kredytu w sytuacji, w której w sposób jednoznaczny brakowało pozwanym zdolności kredytowej i zachodziła niemożność spłacenia zaciągniętego zobowiązania. Pozwani dodali, że po ich stronie zachodził także brak zdolności należytego zrozumienia dokonanej czynności i ich skutków. Pozwani wskazywali także ogólnie, że z ostrożności procesowej wnoszą o oddalenie powództwa w oparciu o przepis art. 5 k.c.

W odpowiedzi na sprzeciw (k.126-130) strona powodowa podtrzymała żądanie zawarte w pozwie. Odnosząc się do podniesionego przez pozwanych zarzutu przedawnienia roszczenia stwierdziła, że jest on pozbawiony jakichkolwiek podstaw. Przedłożone do pozwu dokumenty świadczą o tym, iż nie doszło do przedawnienia roszczenia. Pozwani uzasadniając podniesiony w w/w zakresie zarzut, zupełnie pomijają okoliczność, iż bieg terminu przedawnienia, liczony od skutecznego doręczenia oświadczenia wierzyciela pierwotnego o wypowiedzeniu umowy kredytu, ulegał kilkukrotnemu przerwaniu na skutek czynności wierzyciela pierwotnego oraz strony powodowej podejmowanych w celu zaspokojenia roszczenia. Należy bowiem mieć na uwadze wszelkie przedsięwzięte przez wierzyciela czynności dokonywane przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń, które w myśl art. 123 par. 1 pkt 1 k.c. skutkują przerwaniem biegu przedawnienia, które po przerwaniu biegnie na nowo. Strona powodowa podniosła, iż w realiach niniejszej sprawy przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło na skutek czynności wierzyciela w postaci złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wystawionemu w dniu 28.02.2012 r. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. W/w tytuł egzekucyjny mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 27.03.2012 r. (sygn. akt I Co 706/12), został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem wnioski o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16.01.2004 r., sygn. akt III CZP 101/03). Kolejną czynnością wierzyciela skutkującą przerwaniem biegu przedawnienia roszczenia było złożenie w dniu 21.05.2012 r. wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które zostało następnie – po dwóch bezskutecznych licytacjach nieruchomości na której istnieje zabezpieczenie hipoteczne dochodzonego roszczenia – umorzone postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. z dnia 13.05.2015 r. Strona powodowa dodała, że po uprawomocnieniu się w/w postanowienia organu egzekucyjnego o umorzeniu postępowania termin przedawnienia na nowo rozpoczął swój bieg, który jednak ponownie został przerwany na skutek wniesienia przez stronę powodową powództwa w przedmiotowym postępowaniu.

Strona powodowa stwierdziła, że dodać należy, iż w okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r.- w toku trwającego postępowania egzekucyjnego – strona powodowa prowadziła z pozwanymi negocjacje celem polubownego załatwienia przedmiotowej sprawy. Podczas rozmów telefonicznych przeprowadzonych w dniu 30.03.2015 r., a następnie w dniu 14.04.2015 r. pozwana ad 1 wprost uznała roszczenie strony powodowej, wyrażając wolę dobrowolnej spłaty zadłużenia, z jednoczesnym podkreśleniem braku realnej na to perspektywy. Rozmowa ta nawiązywała do wcześniejszego spotkania z doradcą terenowym w sprawie zadłużenia. Z chwilą uznania roszczenia dochodzi do anulowania skutków biegu terminu przedawnienia następującego przed przerwą. Przyjmuje się, iż nie ma tu znaczenia forma uznania. Prawnie skuteczne jest bowiem zarówno uznanie właściwe (umowa), jak również tzw. uznanie niewłaściwe, przez które rozumieć należy oświadczenie dłużnika, z treści którego wynika, że wie on o roszczeniu przysługującym przeciwko niemu określonej osobie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.06.2004 r., sygn. akt IV CK 444/03). Zatem, nawet gdyby przyjąć, że powyżej opisane czynności i zdarzenia nie spowodowały skutecznego przerwania biegu przedawnienia, wspomniane uznanie roszczenia w całości niweczy jego skutki, powodując, iż termin przedawnienia od dnia uznania rozpoczyna swój bieg na nowo. Bezzasadny jest zatem podnoszony przez pozwanych zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia.

Niezależnie od powyższego, jedynie na marginesie strona powodowa zauważyła, że nawet gdyby doszło do przedawnienia roszczenia dochodzonego w przedmiotowym postępowaniu, to nie rodziłby on żadnych negatywnych skutków dla strony powodowej, gdyż zgodnie z art. 77 zd. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia

z nieruchomości obciążonej. Powyższe oznacza, że nawet przedawnienie wierzytelności nie pozbawia wierzyciela hipotecznego uprawnienia do zaspokojenia się z nieruchomości. Właścicielowi nieruchomości obciążonej nie przysługuje zarzut przedawnienia. Jeżeli dojdzie do przedawnienia i dłużnik osobisty zgłosi taki zarzut, to będzie odpowiadał tylko rzeczowo. Inaczej mówiąc, przedawnienie wierzytelności hipotecznej pociąga za sobą tylko skutki w sferze obligacyjnej. Zatem, nawet gdyby podniesiony przez pozwanych zarzut przedawnienia był zasadny nie mogłoby to skutkować oddaleniem powództwa, a to z uwagi na zabezpieczenie hipoteczne przysługującej stronie powodowej wierzytelności.

W odniesieniu do zarzutów pozwanych w przedmiocie braku zdolności kredytowej oraz braku zdolności należytego rozumienia dokonywanej czynności w chwili zawierania umowy kredytu, z której wynika wierzytelność dochodzona w przedmiotowym postępowaniu, strona powodowa podniosła, że są one w całości bezzasadne, a to z uwagi na ich niewykazanie, wbrew wynikającemu z art. 6 k.c. obowiązkowi. Z całą stanowczością strona powodowa podkreśliła, że wspomniana przez pozwanych negatywna ocena w/w przesłanek uzyskania kredytu dokonana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Z. nie może stanowić żadnego dowodu na w/w okoliczności. Niczego nie dowodzi również przedłożone przez pozwanych zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 286 par. 1 k.k., mające świadczyć o przestępczym doprowadzeniu do rozporządzenia mieniem poprzez zawarcie w/w umowy kredytowej. Moc dowodowa w/w dokumentu została bowiem zaprzeczona przez samych pozwanych poprzez przedłożenie –obok w/w dokumentu – również postanowienia o umorzeniu dochodzenia wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia w/w przestępstwa. Ponadto, na marginesie strona powodowa zauważyła, że zasadności twierdzenia pozwanych w przedmiocie braku zdolności należytego rozumienia dokonywanych czynności wprost przeczy również treść wniesionego sprzeciwu, który –abstrahując od bezpodstawności podniesionych w nim zarzutów- zawiera spójną i logicznie powiązaną treść. Należy zatem uznać, że zarówno przedstawiane przez pozwanych środki dowodowe i twierdzenia, jak również po części sposób sformułowania wniesionego w przedmiotowej sprawie sprzeciwu, bezpośrednio przesądzą o bezpodstawności podniesionych w w/w zakresie zarzutów.

W kolejnym piśmie procesowym datowanym na 8.02.2016 r. (k.149-151) pozwani, reprezentowani już przez pełnomocnika z urzędu podtrzymali swoje dotychczasowe twierdzenia i zarzuty. Stwierdzili, że zawarli umowę kredytu hipotecznego, albowiem zostali wprowadzeni w błąd. Pozwani są osobami nieporadnymi życiowo, pod stałym nadzorem MOPS. Gdyby nie pomoc organów państwowych, pozwani nie mogliby zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, a dzieci zostałyby im zabrane. Pozwani w zasadzie nie posiadają żadnego majątku. Dom w którym żyją wymaga remontu, nie nadaje się do sprzedaży- z uwagi na jego stan. Pozwani mają piątkę dzieci, w tym jedno niepełnosprawne wymagające stałej opieki. Pozwani nie pracują i nie pracowali. Przy uwzględnieniu powyższych okoliczności nie sposób przyjąć jakimi kryteriami kierował się bank przyznając pozwanym kredyt hipoteczny w nominalnej kwocie 230.693,86 zł. Powyższego nie sposób wytłumaczyć niczym innym niż niewłaściwym zbadaniem zdolności kredytowej pozwanych. Prawidłowa analiza sytuacji pozwanych mogła doprowadzić tylko i wyłącznie do jednego wniosku: pozwani nie mają zdolności kredytowej i należy im odmówić kredytu. Przyznanie kredytu pozwanym było zaś równoznaczne z tym, że kredyt nie będzie spłacony. To w szczególności powoduje pokrzywdzenie pozwanych, albowiem udzielili oni zabezpieczenia na jedynym majątku jaki posiadali. Mając na uwadze okoliczności powyższe należało wskazać, że sprzeczne z zasadami współżycia społecznego jest żądanie zaspokojenia się przez wierzyciela w sytuacji, w której to samo działanie wierzyciela doprowadziło do długu i niewypłacalności dłużnika. Państwo winno chronić słabszych obywateli, nie zaś pomagać w ich represjonowaniu. Jednocześnie pozwani wskazali, iż gdyby sąd nie podzielił stanowiska w zakresie oddalenia powództwa w całości, wnoszą o oddalenie powództwa ponad kwotę nominalnego kredytu (minus dokonane spłaty), albowiem pozwani powinni ewentualnie zwrócić jedynie tyle ile od banku otrzymali, nie zaś również odsetki karne. Nie byłoby słusznym obciążanie pozwanych odsetkami kredytowymi za kredyt, którego w ogóle nie powinni zaciągać, ani otrzymać.

W piśmie procesowym datowanym na 22.03.2016 r. (k.158-161) strona powodowa podtrzymała żądanie zawarte w pozwie i dotychczasowe twierdzenia.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych w przedmiocie zawarcia umowy kredytu, będącej źródłem zobowiązania, pod wpływem błędu, uznać należało, zdaniem strony powodowej, że zarzut ten z uwagi na brak jakichkolwiek dowodów

na wykazanie jego zasadności jest całkowicie chybiony. Pozwani, wbrew ciężącemu na nich z mocy art. 6 k.c. obowiązkowi udowodnienia faktów, z których wywodzą skutki prawne, nie przedłożyli żadnych środków dowodowych na potwierdzenie powoływanych przez nich twierdzeń. Przytaczanie gołosłownych twierdzeń w przedmiocie nieporadności życiowej pozwanych i ich trudnej sytuacji majątkowej i osobistej, mającej przemawiać za wystąpieniem po ich stronie błędu w momencie zawierania przedmiotowej umowy kredytu, jest dalece niewystarczające. Za bezcelowe należało zatem uznać przytaczanie przez pozwanych w/w okoliczności bez jednoczesnego ich wykazania.

W ostatniej kolejności strona powodowa podkreśliła, że jako zupełnie bezpodstawny musi być oceniony, zgłoszony jako ewentualny, wniosek pozwanych o oddalenie powództwa ponad nominalną kwotę kredytu pomniejszoną o dokonane wpłaty, uzasadniany przez pozwanych argumentem, że pozwani nie powinni być obciążani należnymi odsetkami kredytowymi za kredyt, którego nie powinni byli w ogóle zaciągać ani otrzymać. Kwestionowane odsetki były przewidziane w/w umową kredytu i pozwani wyrazili na ich naliczanie zgodę. Odsetki umowne stanowią swego rodzaju wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału, natomiast odsetki karne są instrumentem dyscyplinującym dłużnika do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań i należą się wierzycielowi z tytułu opóźnienia w w/w zakresie. Pozbawienie zatem wierzyciela prawa ich naliczania prowadziłoby do bezpodstawnego wzbogacenia pozwanych w postaci uzyskania nieoprocentowanej pożyczki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26.08.2009 r. pozwani J. K. i D. K. - zawarli z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. z siedzibą w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...), mocą której bank udzielił kredytu w kwocie 230.693,86 zł. Zgodnie z treścią w/w umowy kredytu spłata zobowiązania została zabezpieczona przez ustanowienie hipoteki zwykłej na rzecz banku w kwocie udzielonego kredytu oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 161.485,70 zł na nieruchomości stanowiącej własność pozwanego ad 2, dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Pozwani zobowiązali się do spłaty zadłużenia na warunkach szczegółowo określonych w/w umową.

(dowód: -umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 26.08.2009 r., k.19-29,

-odpis z księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Zgierzu, k.33-35)

Wobec zaprzestania przez pozwanych regulowania zobowiązania wynikającego z w/w umowy kredytu hipotecznego, pismami z dnia 13.10.2011 r. (...) Bank S.A. dokonał wypowiedzenia w/w umowy, skutkiem czego po upływie okresu wypowiedzenia zobowiązanie stało się w całości wymagalne. Bezczynność pozwanych w zakresie spłaty zobowiązania skutkowałą wystawieniem przez bank w dniu 28.02.2012 r. bankowego tytułu egzekucyjnego, który następnie został zaopatrzony w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z 27.03.2012 r. (sygn. akt sprawy I Co 706/12).

(dowód: -pisma zawierające wypowiedzenie umowy kredytu hipotecznego datowane na 13.10.2011 r., k.36-37,

-kopia bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 28.02.2012 r., k.38,

-kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z 27.03.2012 r. wydanego w sprawie o sygn. akt I Co 706/12, k.39-40)

Na podstawie w/w tytułu, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. na wniosek banku prowadził pod sygn. akt KM 1277/12 postępowanie egzekucyjne, które jednak zostało w całości umorzone postanowieniem z dnia 13.05.2015 r.

(dowód: -postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. z dnia 13.05.2015 r. wydane w sprawie KM 1277/12, k. 41-42)

W okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r.- w toku trwającego postępowania egzekucyjnego – strona powodowa prowadziła z pozwanymi negocjacje celem polubownego załatwienia przedmiotowej sprawy. Podczas

rozmów telefonicznych przeprowadzonych w dniu 30.03.2015 r., a następnie w dniu 14.04.2015 r. pozwana ad 1 wprost uznała roszczenie strony powodowej, wyrażając wolę dobrowolnej spłaty zadłużenia, z jednoczesnym podkreśleniem braku realnej na to perspektywy. Rozmowa ta nawiązywała do wcześniejszego spotkania z doradcą terenowym w sprawie zadłużenia.

(okoliczności bezsporne)

Wobec braku spłaty zadłużenia, w dniu 31.03.2014 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank S.A. zawarł ze stroną powodową umowę przelewu w/w wierzytelności, mocą której została ona w całości przeniesiona na stronę powodową wraz ze wszystkimi ustanowionymi zabezpieczeniami. Pozwani zawarli umowę z (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...). W dniu 4.01.2010 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...) z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) będący spółką przejmującą, stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej (...) Bank S.A. z siedzibą w K. (...). Po połączeniu wierzyciel występował w obrocie pod nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). Następnie, w dniu 1.06.2012 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) będący spółką przejmującą, stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków spółki przejmowanej (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). Od dnia połączenia wierzyciel występuje w obrocie pod nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...). (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (...) stał się podmiotem praw i obowiązków wynikających z w/w umowy kredytu, mógł też równocześnie zbyć wierzytelność przysługującą mu wobec pozwanych na rzecz strony powodowej.

(dowód: -umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 31.03.2014 r., k.43-80,

-okoliczności bezsporne)

Na wniosek strony powodowej, Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych dokonał w księdze wieczystej wpisu o zmianie wierzyciela hipotecznego.

Strona powodowa pismami z dnia 26.06.2015 r. wezwała pozwanych do dobrowolnego spełnienia świadczenia. Powyższe wezwanie okazało się jednak bezskuteczne.

(dowód: - odpis z księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Zgierzu, k.33-35,

-wezwanie do spełnienia świadczenia z 26.06.2015 r.,k.78-81)

Na dochodzoną pozewem należność w wysokości 388.960,61 składały się następujące kwoty:

1) 237.423,46 zł - tytułem należności głównej, tj. tytułem pozostałego do spłaty kapitału kredytu;

2) 151.537,15 zł - tytułem odsetek, w tym:

a. 108.986,15 zł - tytułem odsetek karnych naliczonych przez poprzedniego

wierzyciela do dnia poprzedzającego dzień cesji wierzytelności,

b. 32.608,32 zł - tytułem odsetek ustawowych naliczonych od kwoty należności głównej

przez stronę powodową po dniu cesji wierzytelności do dnia wniesienia pozwu,

c. 9.942,68 zł tytułem odsetek umownych naliczonych przez wierzyciela pierwotnego do dnia podpisania umowy cesji.

(okoliczność bezsporna)

Sąd zważył co następuje:

Strona powodowa wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanych kwoty 388.960,61 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty. Podstawą roszczenia była umowa kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 26.08.2009 r., którą pozwani zawarli z wierzycielem pierwotnym (...) Bank S.A. z siedzibą w K.. Umowa kredytu została zabezpieczona poprzez ustanowienie na nieruchomości położonej w (...) hipoteki umownej zwykłej w kwocie 230.693,86 zł (na kwotę kapitału kredytu) oraz hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 161.485,70 zł. Pozwani nie wywiązali się z zobowiązań wynikających z w/w umowy, a wierzytelność pieniężna z niej wynikająca została scedowana przez wierzyciela pierwotnego na rzecz strony powodowej. Nakazem zapłaty z dnia 21.07.2015r. Sąd nakazał pozwanym, aby zapłacili solidarnie stronie powodowej kwotę 388.960,61 zł wraz z odsetkami. Pozwani wnieśli sprzeciw od nakazu. W sprzeciwie nie kwestionowali powstania i wysokości wywiedzionego roszczenia wynikającego z umowy kredytu z 26.08.2009 r. ani też mocy dowodowej przedłożonych dokumentów. Podnieśli przede wszystkim zarzut przedawnienia roszczenia, a nadto brak podstaw do udzielenia kredytu i bezpodstawność decyzji o udzieleniu kredytu w sytuacji, w której w sposób jednoznaczny brakowało pozwanym zdolności kredytowej i zachodziła niemożność spłacenia zaciągniętego zobowiązania. Pozwani dodali, że po ich stronie zachodził także brak zdolności należytego zrozumienia dokonanej czynności i ich skutków (zostali wprowadzeni w błąd). Pozwani wskazywali także ogólnie, że z ostrożności procesowej wnoszą o oddalenie powództwa w oparciu o przepis art. 5 k.c.

1. Odnosząc się do pierwszego zarzutów, Sąd stanął na stanowisku, że roszczenie strony powodowej nie jest przedawnione. Sąd uznał, że roszczenie z tytułu udzielonego kredytu podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia, przewidzianemu w art. 118 k.c., gdyż jest czynnością dokonaną w ramach prowadzonej przez bank działalności gospodarczej.

Podzielić należy pogląd wyrażony przez stronę powodową, że bieg terminu przedawnienia, liczony od skutecznego doręczenia oświadczenia wierzyciela pierwotnego o wypowiedzeniu umowy kredytu (pisma z 13.10.2011 r.), ulegał kilkukrotnemu przerwaniu na skutek czynności wierzyciela pierwotnego oraz strony powodowej podejmowanych w celu zaspokojenia roszczenia. Należy bowiem mieć na uwadze wszelkie przedsięwzięte przez wierzyciela czynności dokonywane przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń, które w myśl art. 123 par. 1 pkt 1 k.c. skutkują przerwaniem biegu przedawnienia, które po przerwaniu biegnie na nowo. Niewątpliwie przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło pierwszy raz na skutek czynności wierzyciela podjętej w kilka miesięcy po wypowiedzeniu umowy kredytowej w postaci złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności wystawionemu w dniu 28.02.2012 r. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. W/w tytuł egzekucyjny mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 27.03.2012 r. (sygn. akt I Co 706/12), został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Zgodnie z ugruntowanym w tym zakresie orzecnictwem wnioski o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16.01.2004 r., sygn. akt III CZP 101/03). Kolejną czynnością wierzyciela skutkującą przerwaniem biegu przedawnienia roszczenia było złożenie w dniu 21.05.2012 r. wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które zostało następnie – po dwóch bezskutecznych licytacjach nieruchomości na której istnieje zabezpieczenie hipoteczne dochodzonego roszczenia – umorzone postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. z dnia 13.05.2015 r. Wobec przywołanej wyżej treści art. 123 par. 1 pkt 1 k.c. po uprawomocnieniu się w/w postanowienia organu egzekucyjnego o umorzeniu postępowania termin przedawnienia na nowo rozpoczął swój bieg, który jednak ponownie został przerwany na skutek wniesienia przez stronę powodową powództwa w przedmiotowym postępowaniu (10.07.2015 r.).

Strona powodowa wskazywała (przedstawiając dowód z nagrań na płycie CD, który nie był kwestionowany przez pozwanych), iż w okresie od października 2014 r. do czerwca 2015 r. - w toku trwającego postępowania egzekucyjnego – strona powodowa prowadziła z pozwanymi negocjacje celem polubownego załatwienia przedmiotowej sprawy. Podczas rozmów telefonicznych przeprowadzonych w dniu 30.03.2015 r., a następnie w dniu 14.04.2015 r. pozwana

ad 1 wprost uznała roszczenie strony powodowej, wyrażając wolę dobrowolnej spłaty zadłużenia, z jednoczesnym podkreśleniem braku realnej na to perspektywy. Rozmowa ta nawiązywała do wcześniejszego spotkania z doradcą terenowym w sprawie zadłużenia. Stwierdzić należy, że z chwilą uznania roszczenia dochodzi do anulowania skutków biegu terminu przedawnienia następującego przed przerwą. Przyjmuje się, iż nie ma tu znaczenia forma uznania. Prawnie skuteczne jest bowiem zarówno uznanie właściwe (umowa), jak również tzw. uznanie niewłaściwe, przez które rozumieć należy oświadczenie dłużnika, z treści którego wynika, że wie on o roszczeniu przysługującym przeciwko niemu określonej osobie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.06.2004 r., sygn. akt IV CK 444/03). Zatem, nawet gdyby przyjąć, że powyżej opisane czynności i zdarzenia nie spowodowały skutecznego przerwania biegu przedawnienia, wspomniane uznanie roszczenia w całości niweczy jego skutki, powodując, iż termin przedawnienia od dnia uznania rozpoczyna swój bieg na nowo.

Na marginesie należy stwierdzić, że nawet gdyby przyjąć, że doszło do przedawnienia roszczeń osobistych to i tak powództwo podlegałoby uwzględnieniu w stosunku do pozwanego ad 2 z uwagi na zabezpieczenie hipoteczne tej wierzytelności, wynikające z umowy z 26.08.2009 r. oraz z późniejszej cesji tej wierzytelności wraz z zabezpieczeniem hipotecznym. Podstawę do obciążenia pozwanego odpowiedzialnością rzeczową za zapłatę należności stanowiłby art. 77 ustawy z dnia 6.07.1982 r. (tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.) o księgach wieczystych i hipotece. Zgodnie bowiem z tym przepisem przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Z powyższych przepisów wynika, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką w zakresie należności głównej pociąga za sobą tylko skutki w strefie obligacyjnej. Nie pozbawia natomiast wierzyciela wierzytelności zabezpieczonej hipotecznie uprawnienia do zaspokojenia się z nieruchomości. Jeżeli zatem w sprawie dojdzie do przedawnienia i dłużnik zgłosi taki zarzut, to będzie odpowiadał tylko rzeczowo. W przedmiotowej sprawie spłata zobowiązania wynikająca z umowy kredytu hipotecznego z dnia 26.08.2009 r. została zabezpieczona przez ustanowienie na nieruchomości w (...), hipoteki umownej zwykłej na kwotę obejmującą kapitał kredytu oraz hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 161.485,70 zł obejmującej odsetki umowne i inne należności wynikające z w/w kredytu. Na wniosek strony powodowej, w księdze wieczystej dokonano wpisu zmiany wierzyciela ostatecznego, co zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece skutkowało przeniesieniem wierzytelności hipotecznej wraz z zabezpieczeniem.

Niewątpliwie w sprawie niniejszej zastosowanie mają przepisy obowiązujące przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 26.06.2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 131, poz. 1075), tj. do dnia 20.02.2011 r. Zgodnie z art. 10 ust. 1. tej ustawy - do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z wyjątkiem przepisów o rozporządzaniu opróżnionym miejscem hipotecznym. Stosownie zaś do ustępu 2 - do hipotek zwykłych powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1 w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. To samo dotyczy hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Z art. 10 ust. 2 zd. 2 tej ustawy wynika zatem, że do hipoteki kaucyjnej zabezpieczającej roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną powstałej przed dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej (tak jak w niniejszym przypadku), zastosowanie znajdują przepisy w brzmieniu sprzed nowelizacji, tj. obowiązujące do dnia 20.02.2011 r. Konkluzja ta odnosi się w szczególności do obecnie uchylonego art. 104 KWU (obowiązującego w dniu ustanowienia hipoteki kaucyjnej), który stanowi, iż hipoteka kaucyjna zabezpiecza odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki.

2. Drugi z zarzutów dotyczył braku podstaw do udzielenia kredytu i bezpodstawnością decyzji o udzieleniu kredytu w sytuacji, w której w sposób jednoznaczny brakowało pozwanym zdolności kredytowej i zachodziła niemożność spłacenia zaciągniętego zobowiązania. Pozwani dodawali, że po ich stronie zachodził także brak zdolności należytego zrozumienia dokonanej czynności i ich skutków (zostali wprowadzeni ich zdaniem w błąd).

W pierwszym rzędzie odnosząc się do podniesionych wyżej kwestii należy wskazać, że zarzuty pozwanych analizowane w tym miejscu zmierzają bez wątpienia do zakwestionowania ważności umowy kredytowej zawartej w dniu 26.08.2009 r.

Zgodnie z treścią art. 58 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, a także czynność sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Nieważne są także czynności prawne dokonane w warunkach wskazanych w art. 82 k.c. (nieważność bezwzględna) i art. 84 k.c. (nieważność względna).

Wypowiedzi pozwanych wskazują, że Sąd winien brać pod uwagę możliwość zastosowania przywołanych przepisów dotyczących wad oświadczenia woli. Zdaniem Sądu jednak z okoliczności faktycznych przywołanych przez pozwanych nie wynika by pozwani w chwili zawierania umowy znajdowali się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nie wynika z twierdzeń pozwanych, że cierpią na choroby psychiczne, niedorozwój umysłowy czy też działali w stanie zaburzenia czynności psychicznych. W kierunku wykazania takich okoliczności nie zmierzali również wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika pozwanych.

Nie wchodziło w rachubę także przyjęcie, że zachodzą podstawy do ustalenia, iż pozwani działali w warunkach błędu w rozumieniu art. 84 k.c. Przede wszystkim w analizowanej sprawie nie mamy do czynienia z błędem co do treści czynności prawnej (brak twierdzeń tego rodzaju), błąd ten jeśli już miał charakter błędu w pobudce. Nadto zaś z pewnością upłynął już termin do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli (art. 88 k.c.).

Nie sposób twierdzić, że czynność w postaci zawarcia umowy kredytowej miała na celu obejście prawa, a pozwani nie wskazali też z jakim przepisem czynność ta była sprzeczna (w rozumieniu sprzeczności z ustawą z art. 58 k.c.).

Jeśli chodzi o sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współzycia społecznego to należy zauważyć, że pozwani nie kwestionowali, że kredyt otrzymali i wykorzystali go na spłatę własnych zobowiązań. Oceniając zyski i straty obu stron umowy kredytowej będącej konsekwencją nieuwzględnienia zdolności kredytowej pozwanych stwierdzić trzeba, że w rezultacie zawarcia umowy z 26.08.2009 r. to po stronie kredytodawcy powstały większe straty majątkowe aniżeli u pozwanych. Pozwani otrzymali kwotę 230.693,86 zł, spłacili wcześniejsze zobowiązania, natomiast egzekucja należności z umowy kredytowej z 26.08.2009 r. do chwili obecnej jest bezskuteczna i nic nie wskazuje by miały w tym względzie nastąpić jakiegokolwiek zmiany. Kredytodawca natomiast wyzbył się określonej ilości środków pieniężnych -230.693,86 zł i pieniędzy tych nie odzyskał.

Z powyższego porównania wynika jednoznacznie, że to kredytodawcy a nie kredytobiorcom analizowana umowa przyniosła realną stratę wobec czego nie sposób, w ocenie Sądu, zasadnie twierdzić, że w tych okolicznościach umowa kredytowa była sprzeczna z zasadami współzycia społecznego w tym sensie, że prowadziła do poszkodowania pozwanych. Podobnie należy ocenić kwestię udzielenia kredytu mimo braku u pozwanych zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej służy zabezpieczeniu interesów kredytodawcy, który w chwili zawarcia umowy rozporządza znaczącą zazwyczaj sumą pieniężną na rzecz drugiej strony kontraktu i stara się podjąć szereg czynności mających na celu zagwarantowanie, że przekazane pieniądze zostaną odzyskane.

Jeśli w analizowanym przypadku analiza zdolności kredytowej nie została przeprowadzona w sposób należyty to zasadnicze konsekwencje (o czym mowa wyżej) tego stanu rzeczy ponosi strona powodowa mając znaczące problemy z windykacją należności kredytowej, problemy sięgające być może aż do utraty udostępnionego kapitału.

W tym również kontekście jako bezzasadny winno się oceniać zarzut oparty na treści art. 5 k.c. dotyczący nadużycia prawa przez stronę powodową dochodzącą zwrotu należności kredytowej w tym postępowaniu.

Wobec powyższego, przy bezzasadności zarzutów podniesionych przez pozwanych, Sąd uwzględnił żądanie pozwu w całości, o czym orzekł w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w punkcie II wyroku.

W punkcie III sentencji wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata A. B. koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w wysokości ustalonej na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm. powiększone o wartość podatku VAT.

Z. 1) odnotować uzasadnienie,

2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanych,

3) kal. 14 dni